

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5970/2555

นายมนทล หาญพาณิชย์โจทก์ บริษัทธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กับพวกจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 341, ป.พ.พ. มาตรา 344

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.พ.พ. มาตรา 341 วรรคหนึ่ง บัญญัติ การหักกลบลบหนี้ไว้ว่า ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกัน โดยมูลหนี้อันมีวัตถุเป็นอย่างเดียวกัน และหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้ร้ทำนองว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยอมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยการหักกลบลบหนี้ได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในข้อใดเลยว่าการหักกลบลบหนี้จะต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งเสียก่อน เมื่อหนี้ทั้งสองฝ่ายต่างมีวัตถุเป็นอย่างเดียวกันคือ เป็นหนี้เงินและต่างถึงกำหนดที่จะชำระแล้ว จำเลยที่ 1 ย่อมใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ได้โดยไม่ต้องให้โจทก์ให้ความยินยอม ที่โจทก์อ้างว่า หนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชีของโจทก์ยังเป็นหนี้ที่มีข้อต่อสู้ยุ้นั้น หนี้ที่มีข้อต่อสู้ยุ้นั้นไม่อาจนำมาหักกลบลบหนี้ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 344 นั้น หมายถึง หนี้ที่ฝ่ายหนึ่งอ้างแล้วอีกฝ่ายมีข้อโต้แย้งไม่ยอมรับในข้อสาระสำคัญ ซึ่งมีผลต่อความรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวหรือจำนวนหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบ แต่จากคำให้การของโจทก์ในคดีของศาลแพ่ง ซึ่งจำเลยที่ 1 ฟ้องขอให้บังคับโจทก์และ ส. ชำระหนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี 71,243,224.63 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14.5 ต่อปี ของต้นเงิน 62,788,981.59 บาท โจทก์ให้การรับว่า โจทก์เป็นหนี้จำเลยที่ 1 เป็นเงิน 20,230,760.80 บาท โดยโต้แย้งเพียงการคิดดอกเบี้ยนับแต่วันดังกล่าวแสดงว่า ในยอดหนี้ที่จำเลยที่ 1 ใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ 670,805.64 บาท เป็นหนี้ส่วนที่โจทก์ไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ แล้ว จำเลยที่ 1 จึงใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ตามจำนวนนั้นได้ ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 741,698.08 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ในต้นเงิน 549,858.04 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระเงิน 670,805.64 บาท แก่โจทก์ พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของเงินต้น 549,858.04 บาท นับแต่วันที่ 24 มีนาคม 2544 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 4,000 บาท ยกฟ้องจำเลยที่ 2 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 2 ให้เป็นพับ จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1 ด้วย ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 ให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นฎีกานี้รับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เปิดบัญชีเงินฝากประเภทเงินฝากประจำ บัญชีเลขที่ 264 - 2 - 01193 - 6 จำนวนเงิน 468,000 บาท ไว้กับจำเลยที่ 1 สาขาลาดกระบัง แล้วทำสัญญาตกลงมอบเงินฝากในบัญชีดังกล่าวเป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ของนายศิริโรจน์ และนางมาลีตามสัญญามอบเงินฝากเป็นประกัน ก่อนหน้านั้นโจทก์และนางสินีนารถทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีจากจำเลยที่ 1 สาขาลาดกระบัง วงเงิน 20,000,000 บาท โดยโจทก์จดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างไว้ต่อ

จำเลยที่ 1 เพื่อเป็นประกันหนี้ดังกล่าวด้วย ต่อมานายศิริโรจน์และนางมาลีชำระหนี้เงินกู้แก่จำเลยที่ 1 ครบถ้วนแล้ว ส่วนบัญชีเงินฝากของโจทก์ที่เป็นประกันยังไม่ได้มีการถอนเงินออกจากบัญชี เมื่อครบกำหนดการฝากเงินในบัญชีเงินฝากดังกล่าวแต่ละครั้งจำเลยที่ 1 จะนำดอกเบี้ยเงินฝากทบเข้าเป็นต้นเงินและถือเป็นยอดเงินฝากใหม่ซึ่งจะได้ดอกเบี้ยตามที่ตกลงกันตลอดมา มีเงินต้นในบัญชี 670,805.64 บาท ต่อมาจำเลยที่ 1 บอกเลิกสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีไปยังโจทก์และนางสินีนาถ แล้วฟ้องโจทก์กับพวกต่อศาลแพ่งเพื่อให้ชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีและจำเลยที่ 1 มีหนังสือแจ้งโจทก์ว่าจะดำเนินการหักเงินในบัญชีเงินฝากประจำของโจทก์เพื่อหักกลบลบหนี้กับหนี้ตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี แล้วจำเลยที่ 1 หักเงินในบัญชีเงินฝากประจำของโจทก์พร้อมดอกเบี้ย 670,805.64 บาท ชำระหนี้โดยโจทก์มิได้ให้ความยินยอมก่อน มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยที่ 1 มีสิทธิหักเงินจากบัญชีเงินฝากประจำของโจทก์ชำระหนี้ตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีของโจทก์หรือไม่ โดยโจทก์อ้างว่าโจทก์ไม่เคยให้ความยินยอมในการหักกลบลบหนี้และหนี้เบิกเงินเกินบัญชีของโจทก์ยังเป็นหนี้ที่มีข้อต่อสู้อยู่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 341 วรรคหนึ่ง บัญญัติถึงเรื่องการหักกลบลบหนี้ไว้ว่า ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกันโดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นอันเดียวกันและหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้ร้ ท่านว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยการหักกลบลบกันได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกัน ในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในข้อใดเลยว่าการหักกลบลบหนี้จะต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งเสียก่อน เมื่อหนี้ทั้งสองฝ่ายต่างมีวัตถุประสงค์เป็นอันเดียวกันคือเป็นหนี้เงินและต่างถึงกำหนดที่จะชำระแล้วดังที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยมา จำเลยที่ 1 ย่อมใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ได้โดยไม่ต้องให้โจทก์ให้ความยินยอม ส่วนที่โจทก์อ้างว่าหนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชีของโจทก์ยังเป็นหนี้ที่มีข้อต่อสู้อยู่นั้น เห็นว่า หนี้ที่มีข้อต่อสู้อยู่นั้นไม่อาจนำมาหักกลบลบหนี้ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 344 นั้น หมายถึงหนี้ที่ฝ่ายหนึ่งอ้างแล้วอีกฝ่ายมีข้อโต้แย้งไม่ยอมรับในข้อสาระสำคัญ ซึ่งมีผลต่อความรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวหรือจำนวนหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบ แต่จากคำให้การของโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ธ. 24308/2542 ของศาลแพ่ง ซึ่งจำเลยที่ 1 ฟ้องขอให้บังคับโจทก์และนางสินีนาถชำระหนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี 71,243,224.63 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14.5 ต่อปี ของต้นเงิน 62,788,981.59 บาท นั้น โจทก์ให้การรับว่า โจทก์เป็นหนี้จำเลยที่ 1 เป็นเงิน 20,230,760.80 บาท โดยโต้แย้งเพียงการคิดดอกเบี้ยนับแต่วันดังกล่าว ดังนี้แสดงว่าในยอดหนี้ที่จำเลยที่ 1 ใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ 670,805.64 บาท เป็นหนี้ส่วนที่โจทก์ไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ แล้ว จำเลยที่ 1 จึงใช้สิทธิหักกลบลบหนี้ตามจำนวนนั้นได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามา ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

เมทินี ชโลธร · วีระวัฒน์ ปวรจารย์ · วาสนา หงส์เจริญ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5970/2555>